

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJI:

Nuša RIBEŽEL-MEDVED, 8. a

Katarina BRAČUN, 8. a

Miha MELAVC, 8. a

MENTORICA:

Natalija MLINAR

LEKTORIRALA:

Petra GALIČ

Celje, marec 2014

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje

BARVANJE LAS

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJI:

Nuša RIBEŽEL-MEDVED

Katarina BRAČUN

Miha MELAVC

MENTORICA:

Natalija MLINAR

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Kazalo

POVZETEK	4
1 UVOD	5
1.1 Predstavitev raziskovalnega problema.....	5
1.2 Hipoteze.....	6
1.3 Metode dela	7
1.3.1 Delo z literaturo	7
1.3.2 Anketa.....	7
1.3.2 Intervju	7
1.3.3 Statistična obdelava podatkov	7
2 TEORETSKE OSNOVE.....	8
2.1 Osnovne značilnosti las	8
2.2 Pranje las in glave	9
2.3 Barvanje las.....	10
2.4 Alergije zaradi barv za lase	11
2.5 Barvanje las doma ali pri frizerju?	11
2.6 Uporaba rastlinskih barv	11
2.7 Opozorila s strani proizvajalcev barv za lase	11
2.8 Nega las pred in po barvanju.....	13
3 OSREDNI DEL	14
3.1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV ANKETE ZA UČENCE.....	14
3.2 INTERVJU	22
3.3 DISKUSIJA.....	24
4 ZAKLJUČEK.....	26
5 VIRI IN LITERATURA	28
PRILOGA 1: ANKETNI VPRAŠALNIK	29
PRILOGA 2: INTERVJU	31
PRILOGA 3: ČLANEK	32
PRILOGA 4: ČLANEK.....	34

POVZETEK

Samo zdravi lasje so lepi lasje in da to dosežemo, moramo nekaj storiti. Z vidika osebne higijene je potrebno lase umiti vsaj enkrat ali dvakrat na teden, da se z njih odstrani umazanija. Sveže umiti in počesani lasje gotovo prispevajo k lepšemu zunanjemu videzu človeka. Marsikomu pa to ne zadostuje in ni zadovoljen z lasmi oziroma njihovo barvo. Danes to ne predstavlja problema, saj so na voljo številni pripravki za barvanje las doma ali v frizerskem salonu.

Prihajamo v leta, ko pogosto nismo zadovoljni s svojim telesom, zato smo se odločili, da v raziskovalni nalogi raziščemo, kaj naši vrstniki menijo o barvanju las. Sestavili smo anketo, ki nam je omogočila, da smo ugotovili, koliko učencev naše šole si barva lase in zakaj. Osredotočili smo se tudi na vse ostale, kjer so nas predvsem zanimali razlogi proti barvanju. Da bi dobili informacije iz prve roke, smo se odpravili v frizerski salon na pogovor z osebo, ki se dnevno srečuje z barvanjem in različnimi zahtevami strank.

Ob pisanju naloge smo dobili kar nekaj koristnih podatkov, ki bi gotovo zanimali tudi naše vrstnike.

1 UVOD

1.1 Predstavitev raziskovalnega problema

Med nami so številni, ki s svojim videzom niso zadovoljni. Eni najdejo pomanjkljivosti na koži, drugi na nohtih, postavi, nekateri pa tudi na laseh. Tisti s svetlimi lasmi si pogosto želijo temne in obratno. Ob številnih kozmetičnih izdelkih, namenjenim barvanju las, ni težko spremeniti naravne barve las. Postavlja pa se vprašanje, ali je takšno početje zdravo.

Ob obisku trgovin s kozmetičnimi izdelki se pogosto znajdemo pred ogromno količino pripravkov za barvanje las. Na voljo so barve številnih proizvajalcev, različnih cenovnih razredov, odtenkov barv in različnih možnosti za nanos barve. Ob takšni ponudbi se je težko odločiti in izbrati barvo, ki bo obarvala lase v takšno, kot jo želimo. Ko se za barvo vendarle odločimo, sledi še nekaj potrpljenja in pomoči prijateljice. Takšen način barvanja je cenovno veliko ugodnejši, kot če bi obiskali frizerski salon. Kot smo omenili, je barvanje las v frizerskem salonu dražje, vendar bi lahko rekli, da je tudi z zdravstvenega vidika bolj varno. Usposobljeni frizer nam svetuje pri izbiri ustrezne barve in jo tudi nanese.

Zavedamo se, da o barvanju las vemo zelo malo, zato smo se odločili, da na to temo napišemo raziskovalno nalogo. Raziskati želimo, kaj o barvanju las mislijo učenci naše šole. Osredotočili se bomo predvsem na razloge, zakaj si oziroma zakaj si učenci naše šole ne barvajo las in kakšni so razlogi za to. Z obiskom frizerskega salona bomo spoznali, kako barvanje poteka v praksi in morda pridobili tudi kakšen koristen nasvet.

1. 2 Hipoteze

Pred raziskovalnim delom smo si zastavili naslednje hipoteze:

1. Na OŠ Hudinja si lase barva manj kot tretjina učencev.
2. Večina učencev si barva lase, ker niso zadovoljni s svojo naravno barvo las.
3. Večini učencev lase barva frizer.
4. Večina učencev ne ve za posledice barvanja las oz. jih ne zanima.
5. Tretjina vprašanih učencev si ne barva las, ker jim starši ne dovolijo.
6. Manj kot tretjina vprašanih učencev meni, da so premladi za barvanje las.

1.3 Metode dela

1.3.1 Delo z literaturo

Po izbiri teme raziskovanja smo pregledali literaturo. Seznanili smo se z osnovnimi značilnostmi in zgradbo las. Poiskali smo literaturo o pranju las in glave ter obdelali gradivo o barvanju in beljenju las.

1.3.2 Anketa

Sestavili smo anketo, v katero smo vključili učence od sedmega do devetega razreda naše šole. Anketa je bila anonimna in je vključevala enajst vprašanj. Tri vprašanja so bila delno odprtega tipa, pri dveh vprašanjih so učenci sami oblikovali odgovor. Pri ostalih so učenci izbirali med ponujenimi odgovori.

1.3.2 Intervju

Raziskovalno delo smo dopolnili z obiskom frizerskega salona. Pripravili smo vprašanja, ki smo jih zastavili ob pogovoru z gospo Darjo Kocmut Žižek iz Hair studia Darja.

1.3.3 Statistična obdelava podatkov

Izpolnjene anketne vprašalnike smo pregledali in analizirali odgovore. Interpretirane podatke smo povezali z zastavljenimi hipotezami. Zbrane podatke smo tudi grafično prikazali.

2 TEORETSKE OSNOVE

2.1 Osnovne značilnosti las

Razlikujemo lase, dlake in kocine. Las je dlaka, ki raste na lasišču. Pravi lasje se razlikujejo od dlačic, ker so veliko bolj čvrsti in odporni. Rastejo iz globljih plasti kože. Imajo dobro razvite lasne čebulice in mešičke, ki jih dlačice nimajo. Življenjska doba lasu je približno štiri mesece. Lasje rastejo približno štiri leta. Tanki lasje v enem tednu zrastejo približno 1,5 mm, močnejši pa 2,2 mm. Plešavost je popolna ali delna odsotnost las.

Lasje nastajajo v usnjici, ki je plast kože. Vsak las raste iz cevke, ki jo imenujemo *lasni mešiček*. Mešiček se začne na površini kože kot vdolbinica v podkožnici. Lasni mešiček ima dve plasti. Zunanjo plast sestavlja tkivo, prepredeno z žilicami in živci. Notranjo sestavljata dve plasti celic: zunanji in notranji tok ali tulec. Zunanji tok tvori steno lasnega mešička. Na dnu mešička se te celice nadaljujejo v *lasno čebulico*. Ko lasje rastejo, se jim mešiček prilagaja in se podaljšuje. Del lasu, ki je nad površino podkožnice, se imenuje *lasno steblo*.

Slika 2: Las in koža, ki ga obdaja¹

¹ Slika 2: Usbornova enciklopedija človeškega telesa, Ljubljana, Karantanija, 2005, stran 34.

Pri lasu razlikujemo tri faze rasti:

- Anagena faza je prva stopnja rasti. Las raste iz lasne čebulice, lasni mešiček se pogreza globlje v usnjico.
- Katagena faza je kratkotrajna, druga stopnja. Rastne aktivnosti v lasni čebulici počasi upadajo. Mešiček, ki ostane pod čebulico, se skrči. Las se dvigne do višine žleze lojnice in končno izpade.
- Telogena faza je doba mirovanja, ko lasni mešiček počiva. Mlade lasne celice čakajo, da se bodo razvile iz celic papule in zunanje ovojne plasti čebulice.

Rast las se razlikuje glede na raso in dedne zasnove. Sestava, barva in oblika las so podedovane lastnosti. Dedna je tudi zgodnja plešavost. Lasje naj bi varovali glavo pred udarci, pred padavinami in izgubo toplote. Varujejo tudi pred sončno pripeko in pred vročinskim udarom².

2. 2 Pranje las in glave

Za higieno in s tem zdravje človeka je pomembno redno in temeljito čiščenje las in kože, ki se umažejo z različnimi snovmi: prhljaj, znoj, ostanki sprejev, delci prahu in drugi onesnaževalci okolja. S temi snovmi se združi loj in nastane lepljiva emulzija. Pri umivanju las uporabimo vodo in šampon, ki pomaga, da voda bolj učinkovito čisti. Z drgnjenjem in masiranjem šampona na lasišču se šampon in voda dobro mešata, kar povzroči, da zmes pride do površine kože in je umivanje bolj učinkovito. Masiranje lasišča pomeni tudi boljšo prekrvavljenost in dobro počutje. Na voljo so različni šamponi, ki poleg čiščenja učinkujejo negovalno. Takšni šamponi ob redni uporabi učinkujejo proti hitremu ponovnemu mastenju las, tvorjenju prhljaja, izboljšajo stanje suhih las ...³

---

² Povzeto po: Kozmetika: teorija, nega in ličenje, Tehniška založba Slovenije, Ljubljana, 1998, strani 75–78.

³ Povzeto po: Nega las in lasišča, Lunik, Domžale, 1995, stran 40.

2.3 Barvanje las

Barvo las lahko spremenimo z uporabo preлива, z barvanjem ali svetljenjem.

Barvanje je postopek, ki trajno spremeni barvo las. Izdelke za barvanje prepoznamo po tem, da je potrebno temeljni barvi primešati t. i. oksidant.

V temeljni barvi, ki je navadno kremasta emulzija, so le barvne zasnove, ki jih sestavljajo majhni delci. Ti prodrejo v notranjost lasu, nato pa začne delovati oksidacijsko sredstvo. Barvne zasnove poveže v pigmente.

Prednosti barvanja: prekrije sive lase, barva se ne izmije, lase posvetli za dva do tri odtenke, barvanje omogoča vsestransko spreminjanje barv.

Pomanjkljivosti barvanja: ko lasje rastejo, nastaja narastek, težko je spremeniti barvo.

Barvanje se priporoča, če želimo imeti dlje časa enako barvo, si posvetliti lase ali pa prekriti sive.

Preliv prepoznamo po tem, da v zavitku ni oksidacijskega sredstva. Barvna zrnca se usedejo na lase ali pa se le vpijejo v vrhnje plasti. Z uporabo preлива je naravna barva las bolj izrazita. Prelivi s svetlimi pigmenti so na temnih laseh nevidni.

Prednosti prelivov: dobro varujejo lase, ker ne poškodujejo keratina in barvo lahko spreminjamo, saj je pigmente mogoče izmiti.

Pomanjkljivosti prelivov: z njimi ne moremo posvetliti las, ne prekrijejo sivih las, lase potemnijo za dva do tri odtenke.

Beljenje se uporablja, ko želimo npr. da temno rjavi lasje postanejo svetlo plavi. V tem primeru je potrebno beliti dvakrat, kar pomeni hudo obremenitev za lase. Pri beljenju pogosto ne dobimo zelenega odtenka barve. Vzrok je v tem, da je vsaka naravna barva las zmes rjavo črnih in rdečih pigmentov. Oksidacija ne razgradi rdečih pigmentov, ki zato lahko pokvarijo ton beljenih las.

2. 4 Alergije zaradi barv za lase

Med vsemi kozmetičnimi izdelki so barve za lase tiste, ki povzročajo največ alergij. Ogroženi so predvsem frizerji, ki vsak dan delajo s številnimi kemikalijami. Za ljudi, ki imajo ugotovljene alergijske bolezni, je priporočljivo, da barvno sredstvo prej preizkusijo na skriti del telesa in počakajo štiriindvajset ur, da ugotovijo, ali je koža postala rdeča.

2. 5 Barvanje las doma ali pri frizerju?

Odločitev, kje bomo barvali lase je odvisna tudi od tega, kako velike spremembe želimo. Prav tako je frizer tisti, ki lahko pravilno določi osnovno barvo, na podlagi katere lahko dosežemo učinek, ki ga želimo. Frizerju bi morali prepustiti naslednje naloge: barvanje pramenov v več barvah, svetlitev temno pobarvanih las, svetlitev trajno skodranih las, svetlitev temnega narastka in velike barvne spremembe.

2. 6 Uporaba rastlinskih barv

Rastlinske barve ne onesnažujejo okolja in lase tudi negujejo. Vendar pa z njimi pogosto ni mogoče doseči vseh želja, saj so primerne le za niansiranje naravnih barv. S temi barvami ne moremo posvetliti las ali prekriti sivih.⁴

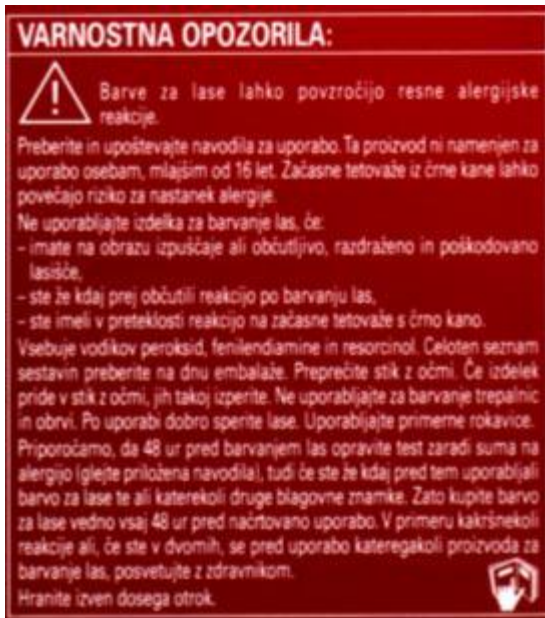
2. 7 Opozorila s strani proizvajalcev barv za lase

Zbrali smo nekaj embalaž različnih proizvajalcev barv za lase. Opazili smo, da vse vsebujejo opozorilo, naj se barva ne uporablja v primeru poškodovanega, razdraženega lasišča. Vsi proizvajalci opozarjajo tudi na možne alergijske reakcije.

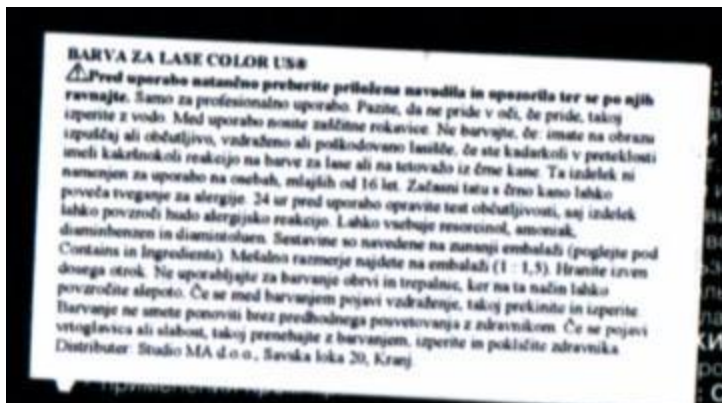
---

⁴ Povzeto po: Pričeske za vse tipe žensk, Ljubljana, DZS, 1994, strani 96–105.

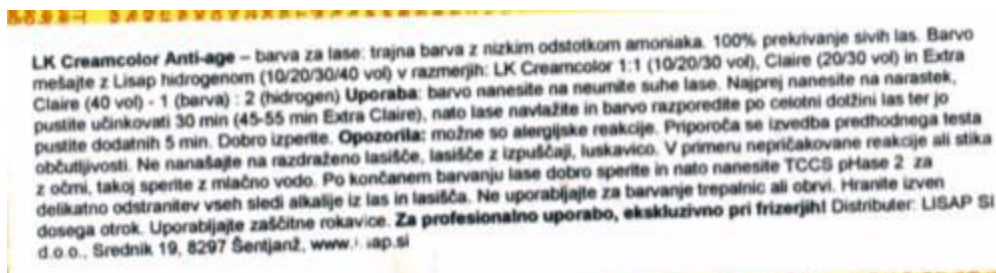
Barve se ne uporabljajo za barvanje obrvi in trepalnic. Eden od proizvajalcev celo navaja, da takšna uporaba lahko povzroči slepoto (Slika 2). Pri uporabi vseh navedenih barv se zahteva uporaba rokavic.

Slika 3: Varnostna opozorila z barve, kupljene v trgovini

Slika 4: Navodila in opozorila z barve, ki se uporablja v frizerskih salonih

Slika 5: Navodila in opozorila z barve, ki se uporablja v frizerskih salonih

2. 8 Nega las pred in po barvanju

Barve za lase se nanašajo na neumite, suhe lase. Priporočljivo je, da se 2–3 dni pred barvanjem lasje ne umijejo, saj so na ta način dodatno zaščiteni z naravnimi olji z lasišča, kar preprečuje izsušitev las po barvanju.

Kadar so lasje izsušeni že pred barvanjem, je priporočljivo, da se z barvanjem počaka in se nekaj časa uporablja maska za lase. Takšna maska se lahko pripravi doma iz olivnega olja in rumenjaka, ki se zmešata, naneseta na lase in pustita delovati 20 minut. Nato se maska izpere.

Po barvanju je priporočljivo uporabljati šampon za barvane lase, ki zadrži vlago las in ohranja njihovo barvo. Enkrat tedensko je priporočljiva uporaba maske za lase, ki poskrbi za obstojnost barve in lase globinsko obnovi. Mokri barvani lasje so bolj krhki, zato se pri česanju lahko lomijo. Barvanim lasem škoduje klor, zato se nekaj tednov po barvanju las odsvetuje plavanje v bazenih.⁵

---

⁵ <http://barve-za-lase.si/nega-las/> (4. 3. 2014).

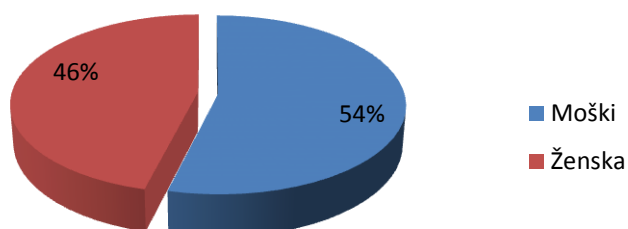
3 OSREDNI DEL

3.1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV ANKETE ZA UČENCE

1. Katerega spola ste?

Tabela 1: Katerega spola ste?

	Moški	Ženska
Katerega spola ste?	82	70

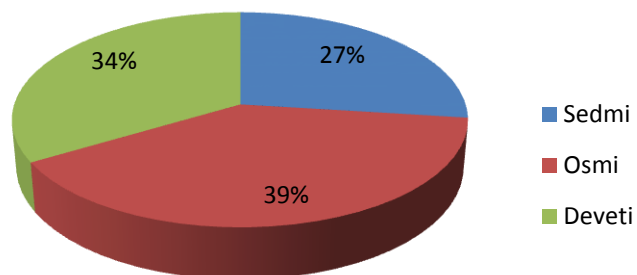
Graf 1: Katerega spola ste?

Anketirali smo 152 učencev naše šole. Anketa je bila anonimna. Učenci so jo izpolnjevali v šoli, saj smo želeli, da si vzamejo čas in dobro preberejo vprašanja in nanje odgovorijo.

2. Kateri razred obiskuješ?

Tabela 2: Kateri razred obiskuješ?

	7.	8.	9.
Kateri razred obiskuješ?	41	60	51

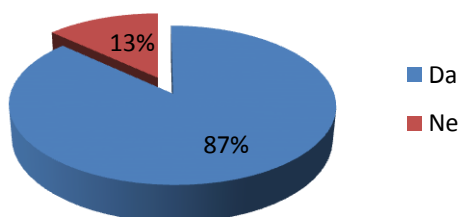
Graf 2: Kateri razred obiskuješ?

V anketi je sodelovalo 41 učencev sedmih razredov, 60 učencev osmih razredov in 51 učencev devetih razredov. Učencev od prvega do šestega razreda nismo vključili, saj predvidevamo, da si ne barvajo las.

3. Ali si zadovoljen/-a s svojo naravno barvo las?

Tabela 3: Ali si zadovoljen/-a s svojo naravno barvo las?

	Da	Ne
Ali si zadovoljen/-a s svojo naravno barvo las?	132	20

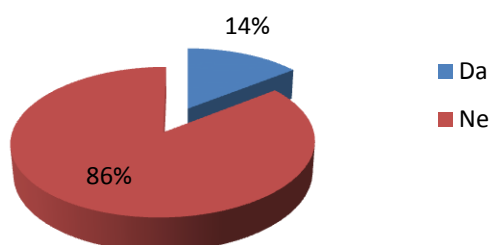
Graf 3: Ali si zadovoljen/-a s svojo naravno barvo las?

Zanimalo nas je tudi, ali je učencem všeč njihova naravna barva. 132 učencev je odgovorilo pritrdilno, le 20 jih s svojo barvo ni zadovoljnih. Rezultat tega vprašanja nas je presenetil, saj smo menili, da več kot polovici učencev ni všeč njihova naravna barva las.

4. Ali si barvaš lase?

Tabela 4: Ali si barvaš lase?

	Da	Ne
Ali si barvaš lase?	22	130

Graf 4: Ali si barvaš lase

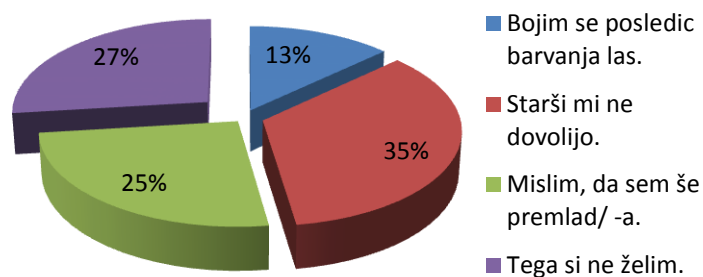
Učence smo vprašali, ali si barvajo lase. Ugotovili smo, da si lase barva 20 učencev, kar predstavlja 14 % anketiranih. 130 učencev naše šole, ki so sodelovali v anketi, si ne barva las.

5. Zakaj si ne barvaš las?

Tabela 5: Zakaj si ne barvaš las?

Zakaj si ne barvaš las?	Število anketiranih, ki so izbrali odgovor.
Bojim se posledic barvanja las.	17
Starši mi ne dovolijo.	45
Mislim, da sem še premlad/ -a.	33
Tega si ne želim.	35

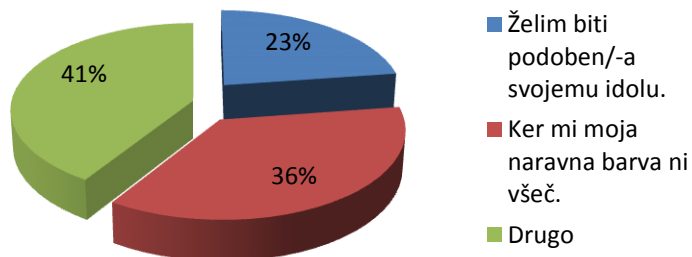
Graf 5: Zakaj si ne barvaš las?

Zanimalo nas je, zakaj si učenci ne barvajo las. Ponudili smo jim 4 odgovore: bojim se posledic barvanja las, starši mi ne dovolijo, mislim, da sem še premlad/-a ali tega si ne želim. Za prvi odgovor se je odločilo 17 učencev, za drugega 45. Le 27 % učencev je takšnih, ki si tega ne želijo, 25 % anketiranih pa meni, da so za barvanje las še premladi.

6. Zakaj si barvaš lase?

Tabela 6: Zakaj si barvaš lase?

Zakaj si barvaš lase?	Število anketiranih, ki so izbrali odgovor.
Želim biti podoben/-a svojemu idolu.	5
Ker mi moja naravna barva ni všeč.	8
Drugo	9

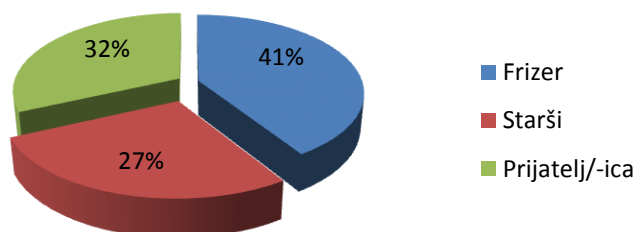
Graf 6: Zakaj si barvaš lase?

Na naslednja štiri vprašanja so odgovarjali samo tisti anketiranci, ki si barvajo lase. Izvedeti smo želeli, zakaj si barvajo lase. 5 učencev si želi biti podobni svojemu idolu. Osmim učencev ni všeč njihova naravna barva las. 9 učencev ima druge razloge za barvanje las. Ti učenci so kot razlog navedli željo po spremembi.

7. Kdo ti pomaga pri barvanju las?

Tabela 7: Kdo ti pomaga pri barvanju las?

Kdo ti pomaga pri barvanju las?	Število anketiranih, ki so izbrali odgovor.
Frizer	9
Starši	6
Prijatelj/-ica	7

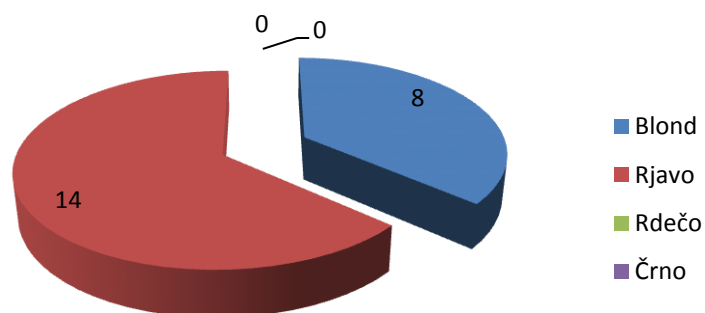
Graf 7: Kdo ti pomaga pri barvanju las?

Najpogosteje si ljudje barvajo lase pri frizerju, saj so frizerji izkušeni in pomagajo tudi svetovati. Zanimalo nas je, kdo našim učencem pomaga pri barvanju las. Ponudili smo jim 3 odgovore. Devetim učencem pomaga pri barvanju frizer, šestim starši in sedmim prijatelj/-ica.

8. Katero barvo uporabljaš?

Tabela 8: Katero barvo uporabljaš?

Katero barvo uporabljaš?	Število anketiranih, ki so izbrali odgovor.
Blond	8
Rjavo	14
Rdečo	0
Črno	0

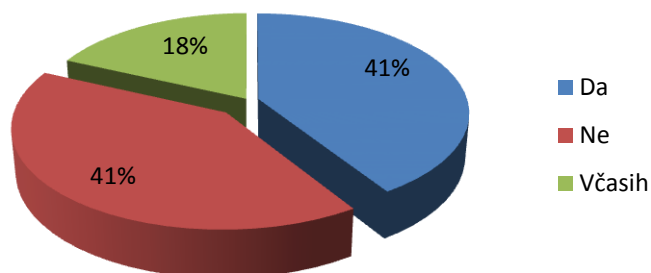
Graf 8: Katero barvo uporabljaš?

Zanimalo nas je, katera barva je najpogostejša pri mladih. Navedli smo nekaj barv za lase, za katere smo menili, da so najpogostejše. Ugotovili smo, da mladi najpogosteje uporabljajo blond in rjavo barvo. Črno ali rdeče pobarvanih las nima nihče od anketiranih.

9. Ali uporabljaš kakšen balzam/dodatek pri barvanju las?

Tabela 9: Ali uporabljaš kakšen balzam/dodatek pri barvanju las?

	Da	Ne	Včasih
Ali uporabljaš kakšen balzam/dodatek pri barvanju las?	9	9	4

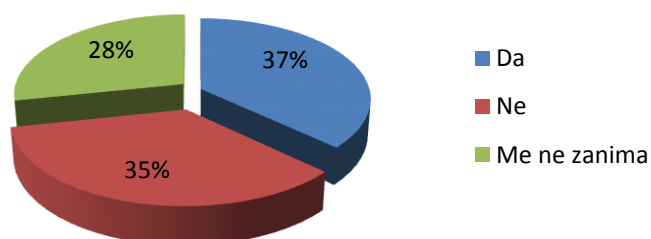
Graf 9: Ali uporabljaš kakšen balzam/dodatek pri barvanju las?

Pravijo, da vse kar daš na telo in ni naravnega izvora, v telo vneseš škodljive kemikalije. Prav tako je pri barvanju las. Da si lase ne bi tako poškodovali, uporabljamo balzam ali katerikoli drugi dodatek. Anketa je pokazala, da 9 učencev uporablja balzam, 9 učencev ne uporablja ničesar in le 4 učenci ga včasih uporabijo.

10. Ali poznaš posledice barvanja las?

Tabela 10: Ali poznaš posledice barvanja las?

	Da	Ne	Me ne zanima
Ali poznaš posledice barvanja las?	56	53	43

Graf 10: Ali poznaš posledice barvanja las?

Na to vprašanje so odgovorili tudi učenci, ki si ne barvajo las. Želeli smo raziskati, ali anketirani poznajo posledice barvanja las, kot so: nezaželene alergije, rakava obolenja, težave pri zanositvi. Večina učencev, in sicer 56, pozna posledice. 53 učencev ne pozna posledic barvanja las. 43 učencev posledice ne zanimajo.

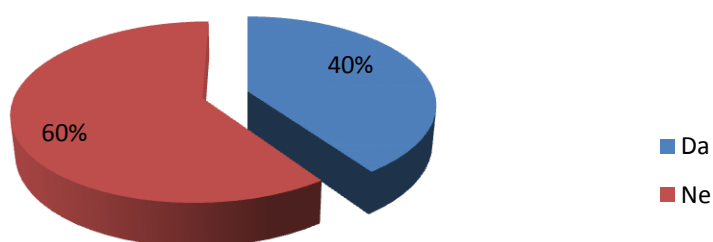
11. Poznaš katero negativno posledico barvanja las? Naštej.

Zanimalo nas je, ali anketirani poznajo katero od posledic barvanja las. Kar nekaj učencev je navedlo poškodovanje las in alergije, visoke cene barvanja las v frizerskem salonu, razcepljene konice, izpadanje las kot posledica barvanja. Nekaj učencev, ki je v prejšnjem vprašanju navedlo, da pozna posledice, teh ni navedlo.

12. Veš, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi?

Tabela 11: Veš, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi?

	Da	Ne
Veš, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi?	61	91

Graf 11: Veš, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi?

Izvedeti smo želeli tudi, ali anketirani učenci vedo, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi. 61 učencev je seznanjenih o teh nezaželenih posledicah. Več kot polovica, torej 91 učencev, pa ne ve za te posledice.

3. 2 INTERVJU

Literature o barvanju las ni veliko, zato smo v raziskovalno nalogo vključili intervju z gospo Darjo Kocmut Žižek iz Hair centra Darja, da bi spoznali še mnenje nekoga, ki se vsakodnevno srečuje z različnimi tipi las, zahtevami strank in barvami različnih proizvajalcev.

O barvanju las smo prebrali že nekaj literature, pa vendar bi želeli izvedeti, kaj menite o vplivu barvanja las na zdravje?

Pred barvanjem las je priporočljivo narediti alergijski test, da vidimo, ali ima stranka alergijo na barvo. Barvanje poškoduje tanke lase.

Kako pogosto barvanje las je še v mejah priporočljivega?

Pogostost barvanja las je odvisna od kvalitete barve. Stranke, ki imajo sive lase, se običajno barvajo enkrat na mesec. Drugi se običajno barvajo vsaka dva meseca, vendar je to odvisno tudi od vsakega posameznika.

Ali se barve med seboj razlikujejo po škodljivosti? Katere so bolj in katere manj škodljive?

Pri barvah govorimo bolj o agresivnosti. V salonih se uporabljajo bolj kvalitetne barve, ki jih lahko mešamo z več hidrogeni. Pri barvah, kupljenih v trgovini, te možnosti ni in ne vemo, katere sestavine vsebujejo.

Kaj pa barvanje las pri nosečnicah?

Nosečnicam odsvetujem barvanje celotnih las.

Kako je z vašimi strankami? Katera starost prevladuje pri barvanju?

Prevladujejo stranke, ki imajo sive lase. Največ strank, ki si barva lase, je starih med 30 in 60 let.

Kakšne so razlike med barvami, ki jih kupimo v trgovinah, in tistimi, ki se uporabljajo v frizerskih salonih?

Barve, ki jih kupimo v trgovinah, že vsebujejo hidrogene, zato ne vemo, kakšna je njihova koncentracija, v salonih pa jih dodaja frizer.

Kakšne so približne cene barvanja?

Cene se gibajo od 25 € naprej in je odvisno od tega, ali so lasje dolgi, kratki, ali gre za moderno, kreativno barvanje.

3. 3 DISKUSIJA

Z raziskovalno nalogo smo se podali v svet v barvanja las. Z anketo smo preverili, koliko anketiranih učencev si barve lase. Osredotočili smo se predvsem na razloge za barvanje las oziroma zakaj si nekateri ne barvajo las. Obiskali smo tudi frizerski salon, saj smo želeli dobiti informacije tudi od tistih, ki se dnevno srečujejo z barvanjem las, posledicami, težavami ...

Pred začetkom dela smo postavili šest hipotez. Pet smo jih potrdili, ena je bila nepotrjena.

V prvi hipotezi smo predvidevali, da si na OŠ Hudinja lase barva manj kot tretjina učencev. Hipoteza je potrjena, saj rezultati ankete kažejo, da si lase barva 14 % anketiranih, kar predstavlja 22 učencev od 152 anketiranih.

Druga hipoteza se je nanašala na predpostavko, da si večina učencev barva lase, ker niso zadovoljni s svojo naravno barvo. Rezultati so pokazali, da naša hipoteza ni potrjena. Izkazalo se je, da je 8 učencev (36 %) takšnih, ki jim njihova barva ni všeč. 41 % oziroma 9 učencev je odgovorilo, da so za barvanje drugi razlogi, vendar pa niso napisali, kateri so ti razlogi. Le 5 učencev oziroma 23 % je takšnih, ki si lase barvajo zato, ker želijo biti podobni svojemu idolu.

Glede na to, kje si učenci barvajo lase, smo v tretji hipotezi predvidevali, da to storijo v frizerskem salonu. Hipoteza je potrjena, saj je temu pritrnilo 41 % učencev. Takšnih, ki jim pri barvanju pomagajo starši, je 27 %. Prijatelj/-ica pomaga 32 % vprašanih učencev.

Bistven podatek, ki nas je zanimal, je poznavanje posledic barvanja las. V četrti hipotezi smo predvidevali, da večina učencev ne pozna oziroma jih ne zanimajo posledice barvanja. Izkazalo se je, da je hipoteza pravilna, saj je 63 % učencev odgovorilo, da ne poznajo posledic oziroma jih te ne zanimajo.

V peti hipotezi smo zapisali, da si tretjina učencev ne barva las, ker jim starši ne dovolijo. Rezultati so pokazali, da je zastavljena hipoteza potrjena, saj si 35 % učencev ne barva las prav zaradi navedenega razloga.

Ker se številni v mladosti ne zavedajo škodljivih posledic za telo, ki jih lahko nekatera dejanja povzročijo, smo v šesti hipotezi zapisali, da je učencev, ki menijo, da so za barvanje las premladi, manj kot tretjina. Tudi to hipotezo smo potrdili, saj je med anketiranimi zgolj 25 % učencev, ki so takšnega mnenja.

4 ZAKLJUČEK

Večkrat slišimo opozorila, da so kozmetični izdelki škodljivi. Mnogokrat to le preslišimo in kupimo še kakšen izdelek, ki ga nato pogosto uporabljamo. Tudi barvam za lase nismo posvečali posebne pozornosti, dokler se nismo odločili, da bi na to temo napisali raziskovalno nalogo. Začeli smo z brskanjem po spletu, kjer smo naleteli na članek z naslovom Barvanje las nosi hude posledice⁶. Prebrali smo, da se za barve za lase ne zahteva posebej strogo testiranje in zato vsebujejo kar nekaj škodljivih sestavin, ki lahko povzročajo raka. Ta informacija nas je privedla do tega, da smo v frizerskem salonu in v trgovini vzeli v roke škatlice z barvami in prebrali navodila za uporabo. Na vseh je bilo napisano, da vsebujejo amoniak, da je potrebno barvo prej preizkusiti na majhni površini kože, saj se lahko pojavijo alergijske reakcije. Prav tako je navedeno, da se barva ne sme uporabljati na razdraženem lasišču, na lasišču z izpuščaji, pri ljudeh z luskavico. Pri uporabi je potrebno uporabljati zaščitne rokavice.

Pred pisanjem raziskovalne naloge smo bili mnenja, da so barve za lase, ki jih kupimo v trgovini, manj škodljive za lase. Sklepali smo, da so tiste, ki se uporabljajo v frizerskih salonih, bolj agresivne, saj so namenjene profesionalni uporabi. Po opravljenem intervjuju in v članku z naslovom Zmotna prepričanja o barvanju las⁷ smo ugotovili ravno nasprotno: barvanje las v frizerskem salonu je bolj priporočljivo, saj so uporabljene barve bolj kakovostne in jo frizerji sami mešajo s hidrogeni. Barve, ki jih kupimo v trgovini, pa so že pripravljene in pogosto ni natančno napisano, koliko posameznih sestavin vsebujejo.

Kljub temu da smo ugotovili, da je barvanje las v frizerskem salonu boljše za naše telo, se gotovo številni temu odrečejo zaradi cene. V trgovinah lahko barve za lase kupimo po različnih cenah (približno od 6 € pa do 15 €). Kot smo izvedeli v frizerskem salonu, se cena barvanja las začne pri 25 €. Če so lasje dolgi, barvani v več barvah ali kreativno barvani, se ta znesek še poveča.

---

⁶ <http://lifestyle.ena.com/Zdravje/Zdravo-zivljenje/Barvanje-las-nosi-hude-posledice.html> (19. 2. 2014).

⁷ http://www.siol.net/trendi/moda/lepota/2011/06/miti_o_laseh.aspx (5. 3. 2014).

Rezultati ankete so pokazali, da si 20 učencev naše šole oziroma 14 % anketiranih že barva lase. Še 45 je takšnih, ki jim starši tega ne dovolijo. 41 % učencev si lase barva v frizerskem salonu. Gotovo pa je razveseljiv rezultat, da jih 25 % meni, da so za to še premladi in 27 % takšnih, ki si barvanih las ne želijo.

Spoznali smo, da barvanje las le ni "mačji kašelj", kar bi naredili kar tako. Dobro je treba premisliti, ali se bomo odločili za barvanje las in kje bomo to storili. Kot smo videli, tega ni pametno početi doma. Rezultati ankete so pokazali, da je veliko učencev takšnih, ki imajo željo po barvanju las, hkrati pa morda ne poznajo vseh prednosti in slabosti tega. Morda bo naša naloga pripomogla, da bodo pridobili kakšno koristno informacijo.

5 VIRI IN LITERATURA

1. HAGMAN Ann, Kozmetika: teorija, nega in ličenje, Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 1998.
2. OSOLNIK – HROMC Jasna, Nega las in lasišča, Domžale, Lunik, 1995.
3. BOLZ Elke, Pričeske za vse tipe žensk, Ljubljana, DZS, 1994.
4. <http://lifestyle.ena.com/Zdravje/Zdravo-zivljenje/Barvanje-las-nosi-hude-posledice.html> (19. 2. 2014).
5. http://www.siol.net/trendi/moda/lepota/2011/06/miti_o_laseh.aspx (5. 3. 2014).
6. <http://barve-za-lase.si/nega-las/> (4. 3. 2014).

Slike:

1. Slika na naslovnici: <http://weheartit.com/entry/33259821> (20. 2. 2014).
2. Slika 2: CLAYBOURNE Anna, Usbornova enciklopedija človeškega telesa, Ljubljana, Karantanija, 2005.
3. Slika 3: embalaža barve za lase Brilliance, Schwartkopf.
4. Slika 4: embalaža barve za lase Color us.
5. Slika 5: embalaža barve za lase LK CreamColor.

PRILOGA 1: ANKETNI VPRAŠALNIK

ANKETA O BARVANJU LAS

Smo učenci 8. razreda in pišemo raziskovalno nalogo o barvanju las. Prosimo, da odgovorite na kratko anketo, ki je anonimna.

1. Katerega spola si?
  - a) Moški
  - b) Ženska

2. Kateri razred obiskuješ?
  - a) 7.   b) 8.   c) 9.

3. Ali si zadovoljen/-a s svojo naravno barvo las?
  - a) Da
  - b) Ne

4. Ali si barvaš lase?
  - a) Da
  - b) Ne

Če si odgovoril/-a z NE, odgovori še na spodnje vprašanje, nato pa nadaljuj pri vprašanju št. 9.

Zakaj si ne barvaš las?

- a) Bojim se posledic barvanja las.
  - b) Starši mi ne dovolijo.
  - c) Mislim, da sem še premlad/-a.
  - d) Tega si ne želim.
-
5. Zakaj si barvaš lase?
    - a) Želim biti podoben/-a svojemu idolu.
    - b) Ker mi moja naravna barva ni všeč.

- c) Drugo: _____
6. Kdo ti pomaga pri barvanju las?
- a) Frizer
  - b) Starši
  - c) Prijatelj/-ica
7. Katero barvo uporabljaš?
- a) Blond
  - b) Rjavo
  - c) Rdečo
  - d) Črno
  - e) Drugo: _____
8. Ali uporabljaš kakšen balzam/dodatek pri barvanju las?
- a) Da
  - b) Ne
  - c) Včasih
9. Ali poznaš posledice barvanja las?
- a) Da
  - b) Ne
  - c) Me ne zanima
10. Poznaš katero negativno posledico barvanja las? Naštej.
- _____
- _____
11. Veš, da lahko barvanje las povzroči alergije, rakava obolenja in težave pri zanositvi?
- a) Da
  - b) Ne

HVALA ZA ODGOVORE

PRILOGA 2: INTERVJU

Pozdravljeni,

pišemo raziskovalno nalogo z naslovom Barvanje las in bi potrebovali nekaj strokovnih podatkov na to temo.

1. Kako barvanje vpliva na naše zdravje?
2. Kako pogosto barvanje je še v mejah priporočljivega?
3. Ali se barve med seboj razlikujejo po škodljivosti? Katere so bolj in katere manj škodljive?
4. Kaj pa barvanje las pri nosečnicah?
5. Kako je z Vašimi strankami? Katera starost prevladuje pri barvanju?
6. Kakšne so razlike med barvami, ki jih kupimo v trgovinah, in tistimi, ki se uporabljajo v frizerskih salonih?
7. Kakšne so približne cene barvanja?

Zahvaljujemo se vam za odgovore.

Nuša, Katarina, Miha

PRILOGA 3: ČLANEK

Barvanje las nosi hude posledice

Ponedeljek, 19 Januar 2009 23:29 Zdravje - Zdravo življenje

Barva za lase je eden tistih kozmetičnih izdelkov, za uporabo katerih tudi najbolj osveščeni ljudje in goreči zagovorniki naravne kozmetike najdemo izgovor, kot je na primer prekrivanje sivih las, ki bi izdajali, da nas prehitava čas. Približne ocene celo kažejo, da barve za lase v Evropi, Severni Ameriki in na Japonskem uporablja vsaka tretja ženska in vsak deseti moški nad 40. letom starosti.

Seveda so barvam najbolj izpostavljeni frizerji, ki jih uporabljajo vsakodnevno, kar pa še ne pomeni, da smo zaradi njihove uporabe na šest tednov varni. Naša lasišča so namreč izjemno dobro prekravljena in tako je možnost, da kemikalije iz barv preidejo v krvni obrok toliko večja.

Kakšni toksini se nahajajo v barvah za lase?

Zavedati se moramo, da barve štejemo med izdelke za osebno nego, zaradi česar niso podvržene posebej strogim testiranjem in na police pride marsikaj, kar sicer ne bi smelo.

The Environmental Working Group je v svoji bazi podatkov [Skin Deep](#) ocenila 456 barv, kar približno 400 pa naj bi jih predstavljalo veliko tveganje za zdravje, saj vsebujejo toksine, ki jih povezujemo z:

- rakom,
- težavami pri razvoju zarodka in pri zanositvi,
- toksičnostjo za živčni sistem,
- toksičnostjo za organe in imunski sistem,
- alergijami.

Če smo bolj natančni, se v vaši škatlici 'čokoladno rjave' in 'pepelno blond' nahajajo:

- **para-phenylenediamine in tetrahydro-6-nitroquinoxaline**: škodujeta genetskemu materialu in povzročata rakava obolenja,
- **katran**: znan kancerogen (ena izmed raziskav je pokazala, da ga vsebuje kar 71 odstotkov barv,
- **formaldehid**: konzervans, ki ga povezujemo z rakom ter toksičnimi učinki na razvoj zarodka in razmnoževanje,
- **DMDM Hydantoin**: še en konzervans, ki je toksičen za imunski sistem in je na Japonskem prepovedan za uporabo v kozmetiki,
- **eugenol**: dišava, ki jo povezujemo z rakom, težavami z imunskim ter živčnim sistemom in alergijami.

Seveda smo našli le nekaj od številnih nevarnih kemikalij, ki jih lahko najdemo v barvah. Svojo barvo in njene sestavine lahko sami preverite na spletni strani [Skin Deep](#).

Kako barvanje škodi našemu zdravju?

Mnogo raziskav je jasno dokazalo, da med barvami za lase in nastankom **rakavih obolenj** obstaja povezava. Tako je na primer raziskava na 900 ljudeh pokazala, da ženske, ki barvo za lase uporabljajo vsaj enkrat mesečno kar dvakrat pogosteje obolevajo za **rakom mehurja**. Poleg tega je ta bil pri ženskah, ki so barvo uporabljale redno vsaj 15 let kar trikrat pogostejši kot pri tistih, ki barv niso uporabljale.

Še ena raziskava je izpostavila drug vpliv barv na zdravje, saj je pokazala, da se tveganje za nastanek **revmatoidnega artritisa** pri ženskah, ki uporabljajo barve za lase, skoraj podvoji.

Ali sploh obstajajo varne barve?

Na splošno velja, da naj na telo ne bi dajali ničesar, česar ne smemo zaužiti. Predvsem nosečnice in doječe matere bi se morale povsem izogniti.⁸

---

⁸ <http://lifestyle.ena.com/Zdravje/Zdravo-zivljenje/Barvanje-las-nosi-hude-posledice.html> (19. 2. 2014).

PRILOGA 4: ČLANEK

Zmotna prepričanja o barvanju las

Avtor: Špela Sila

Veliko jih je, zato smo o njih povprašali kar strokovnjaka za lase.

Res je, da se rdeča barva najbolj izpira, da barvani lasje zahtevajo posebno nego (redna uporaba balzama in maske) in da si lahko lase razbarvate (kar frizerji storijo tako redko, kot si večina od nas privošči drastično spremembo pričeske). Po drugi strani pa je veliko prepričanj o barvanju las napačnih. Takšne in drugačne mite smo razbijali s priznanim vrhunskim stilistom Nejcem Primarjem iz frizerskega salona Imperial Hair.

Mit št. 1: Barve iz drogerije so enako kakovostne kot tiste, s katerimi me pobarva frizer.

Mnenje strokovnjaka: Ni res. Barve, s katerimi nas pobarva frizer vsebujejo manj škodljivih kemikalij, a so barve hkrati bolj kakovostne in prekrivnejše. Velikokrat se tudi zgodi, da prelivi, ki jih prodajajo v trgovini, vsebujejo kar 6-odstotni hidrogen. Tolikšna koncentracija hidrogena je previsoka in to ni preliv. Ta naj bi vseboval 1,9- ali maksimalno 4-odstotni hidrogen. Zaradi množične proizvodnje se lahko zgodi, da pigmenti niso vedno zmešani v enakem razmerju. Tako lahko nekdo, ki vseskozi kupuje isto barvo, vsakič dobi drug odtenek. Pri frizerju se vam to zelo težko zgodi, saj je količina proizvodnje barv toliko manjša, razmerje pigmentov pa natančno določeno. Sicer bodo "frizerske barve" potrebovale nekaj minut več, da se bodo prijela, a bodo zato lase tudi veliko manj poškodovale in hkrati držale dlje časa.

Mit št. 2: Hidrogen v barvi bo uničil moje lase.

Mnenje strokovnjaka: Tudi to ni res. Hidrogen je samo razvijalec barve, ki skrajša čas, ko se barva prime na lase. Prav tako poskrbi, da pigmenti lažje prodrejo v sredico posameznega lasu, saj ga hidrogen odpre. Lase dejansko poškodujemo, če barva vsebuje visoko koncentracijo amoniaka. Med barve, ki vsebujejo veliko amoniaka, spadajo prav tiste, ki jih v trgovini kupimo po nižji ceni. Zmotno je tudi prepričanje, da bo barva z več amoniaka držala dlje, saj tovrstna barva las nazaj ne zapre v celoti, zato pigment lažje uhaja.

Mit št. 3: Ko se odpravim na barvanje las k frizerju, je dobro, da so mastni.

Mnenje strokovnjaka: Ta trditev drži samo deloma. Ni treba, da so lasje, ko pridemo na barvanje, sveže umiti, prav tako pa ne smejo biti premastni, saj bi v tem primeru loj na lasišču podaljšal proces odpiranja las in prodiranja pigmentov. V zadnjem primeru bi se frizer zagotovo odločil, da je pred barvanjem lase treba umiti. Po drugi strani pa je pri barvanju las na zelo svetle in živo rdeče odtenke celo priporočljivo, da so lasje sveže umiti, saj se bo že omenjeni proces skrajšal.

Mit št. 4: Lasje, ki so pobarvani, se bolj mastijo.

Mnenje strokovnjaka: Jaz bi rekel, da drži ravno obratno. In to še posebej velja za svetle odtenke. Barva lase nekoliko izsuši in nekaj loja tako lasje vpijejo.

Mit št. 5: Črna barva najbolj poškoduje lase.

Mnenje strokovnjaka: Ne drži. Črna barva vsebuje le največ različnih pigmentov.

Mit št. 6: Skodrani lasje se pri barvanju bolj poškodujejo kot ravni.

Mnenje strokovnjaka: Če so lasje valoviti, jih barvanje ne bo poškodovalo bolj kot na primer ravne. Bolj skodrani lasje pa bodo po barvanju postali le bolj suhi, zato je priporočljivo, da pri tej vrsti las frizer namesto barve uporabi preliv, ki ne prodre tako globoko v lase, ampak okrog njega naredi ovoj, ki preprečuje dodatno izsušitev.

Mit št. 7: Preden gremo na dopust, se ni priporočljivo barvati.

Mnenje strokovnjaka: To je čisti mit. Vprašanje je le, ali želite biti tudi na dopustu urejeni in brez narastka ali ne. Opozoril pa bi, da dopust lahko pride zelo prav, če bi radi svoj odtenek las zamenjali za svetlejšega. V tem primeru se pred odhodom na dopust ne barvajte. Ker bo voda barvo dobro sprala, sonce pa jo bo še dodatno pobledelo, boste po dopustu lažje prešli na svetlejši odtenek. Po drugi strani pa si, v kolikor ne želite imeti las še svetlejših, pred dopustom lase nekoliko potemnite.

Mit št. 8: Če si bomo celo življenje barvali lase, bomo kmalu ostali brez njih.

Mnenje strokovnjaka: Še nikogar nisem srečal, ki bi zaradi (pravilnega) barvanja ostal plešast. Lasje so roževina in neprestano rastejo. Na izgubo las veliko bolj vplivajo hormoni in bolezenska stanja. Nad izgubo las tožijo tudi nosečnice, saj jim otrok pobere večino hranilnih snovi. Po porodu tako lasje potrebujejo vsaj dve leti, da si spet opomorejo.

Mit št. 9: V nosečnosti si ne smemo barvati las.

Mnenje strokovnjaka: Ne gre za to, da si jih ne bi smeli, ker bi škodilo otroku. Edina težava, ki se lahko pojavi, je ta, da hormonske spremembe v telesu vplivajo na barvni odtenek. Obstaja verjetnost, da zaradi nosečnosti barva prime drugače (svetlejša ali temnejša), čeprav se ženska neprestano barva z isto barvo.

Mit št. 10: Barvane lase moramo striči pogosteje.

Mnenje strokovnjaka: Vse vrste las moramo redno striči in barvani niso nobena izjema⁹.

---

⁹ http://www.siol.net/trendi/moda/lepota/2011/06/miti_o_laseh.aspx (5. 3. 2014).